

כל שעה פרק שני פסחים

כו.

עין משפט
גד מצוה

גג א מיי פ"ו מהל' ע"ו
הל' יג טו"ש"ע י"ד ס"י
קמ"ט ספ"ד ז'
גד ב מיי פ"ו מהל' ע"ו
מאכלות אסורות הל'
כג טו"ש"ע שס ספ"ח ה'
גה ג ד מיי שס הלכה כג
טו"ש"ע שס ספ"ח ו' ז':

רבינו הגנאל (המשך)
סליק לא שנה. לפיכך שנה
אחר אחרון אני בא, אבל
הכא שנתערבו שבה עצים
ורשבה תנור ורבת אחת הן
באין על הפת דברי הכל
ש"י. אלא הא ר' אליעזר
דמתן בע"ז פ"ג. נטל הימנה
מן האשורה עצים והסיק
בהן התנור כו'. עד ר'
אליעזר אומר וילך הנאה
ליש המלח כו'. פירוש
כשיש שרבו אפייית הפת
פירה הפת וילך דמיה
ולא המלח ושאר דמי הפת
מותר בהנאה. מירוח הפת
אסורה ש"י לר' אליעזר
זה וזה גורם אסור. ודחינן
שאני התם משום חומרא
דכו"ז. אם כן הערלה וכלאי
בכל איסורין שבתורה.
אליבא דמאן דאמר דלרבי
זה וזה גורם מותר,
והכא בפת אמאי אסר,
משום דיש שבה עצים
ומשהי סבירא ליה, ומשהי
קמיה הפת אסורה. ענינות
וכוסות וקיתונות וצלוחיות
שנתשללו בעצמם של
איסור דברי הכל אסורות,
חדר גורם הוא. בתנור
וקדרה פליגי, כי התנור
אינו אופה אלא (אם) [עם]
הדלקת העצים, וכן הקדרה
אינה מבשלת אלא בעצים,
שנמצאו התנור והקדרה
איסור, והעצים שמדליקין
הפת בתוך התנור ותחת
הקדרה של היתר, והרי
שניהם גורמין לאפייית
הפת ולבישול. מאן דאמר
זה וזה גורם מותר גם
אלו מותרות ומאן דאמר
אסור גם אלו אסורות.
איכא דאמרי בקדרה דברי
הכל אסור, מאי טעמא
דהא קרימ ועייל בישולא
ומקבל הקדרה מקמי דנתיב
הה. שמואל לא
הפריך דברי רבי לרבנן
ואומר וחכמים אומרים
הפת אסורה, וגם הברייתא
דחניא וחכמים אומרים
הפת מותרת הוה מהפריך
לה ותאני וחכמים אומרים
הפת אסורה, כי היכי
דתיקון דרבנן לאיסורא
וקיימא לן הכי. בישלה על
גבי גחלים דברי הכל הפת
מותרת. יש מי שאומר לא
שנו אלא גחלים עוממות
קירות לבבוי מלשון
אודים לא עוממות, וכמותה
איכה יועם והב, דהא קלי
ליה איסורא, אבל גחלים
לוחשות הפת אסורה. ויש
מי שאומר אפילו לוחשות
הפת מותרת. ומקשינן
אי הכי לרבי דקסר הכל
יש שבה עצים שבת
היכי משכחת לה. וישנן
בשאבוקא כנגדי, ומכא
השאבוקא נאפת.

עד שיהא בו כדי להחמיץ. פי' צאיסור^א דלי יש צאיסור וגם צהיתר
כדי להחמיץ נראה לרשב"א דשרי דהא צבי צתרא דמסכת
ע"ז (דף קסח). תניא שאור של חולין ושל תרומה שפלו לעיסה וצוה
כדי להחמיץ וצוה כדי להחמיץ וחמלנו אסור ור' שמעון ממיר והשתא
הו ר' שמעון כרבנן י' דהכא והא
דמתן צסוף פ"ק דתמורה (דף ק"ג). אין
מחמץ אחר מחמץ [אוסרין] אלא לפי
חשבונו שבה שאם נפל שאור של תרומה
בעיסה וצוה וצוה ונפלה לעיסה
אחרת גדולה מוצאת אס יש צאיסור
כדי להחמיץ השנייה אסורה אע"פ
שנתחמלה על ידי שאור של אסור
ועל ידי עיסה ראשונה שהיה של
היתר ומוקמינן לה התם כרבנן
דהכא אור"י מזי למימר דהתם מיירי
כגון שאין בעיסה כדי להחמיץ
וצאיסור דזה מרומה יש כדי להחמיץ ז'
נתערבו באחרות. אור"י דלא
גרסי' ואחרות צלחמות ג'
דצסדר המשנה לא גרס ליה לא
במסכת ע"ז ולא צסדר ועיסה ז'
ובן רבי אליעזר אוסר בב"ב
איסורין שבתורה. השתא
משמע דכלל מקום אית ליה לרבי
אליעזר דזה וזה גורם אסור ומינה
לרשב"א דתיקשי מהכא לרז הונא
זר חיינא דתניא צתמורה צפרק כל
האסורין (דף ז': ושם) כל האסורין
לגבי מוצח ולדומיהן מותרין ומניא
עלה ר"א אסור וקאמר רב הונא זר
חיינא מחלוקת כשעצירו ולצפון
נרצבו דרבי אליעזר סבר עוצר יך
אזנו הוא אכל נרצבו ולצפון עיצרו
ד"ה מותרין אלמא לרבי אליעזר זה
זה גורם מותר ז'. ובהא אפי"ו
מחבריו. וטעמא דרבי משום דיש
שבה עצים צפת ולא מטעם דזה וזה
גורם דשמואל פסיק צהדיא צפרק
כל הללמיס (ע"ז מט). הלכה כר' יוסי
דזה וזה גורם מותר:
מכלל

ואב"א בעלמא קסבר שמואל^א הלכה כרבי מחבריו ולא מחבריו ובהא אפי'
מחבריו וסבר אתנייה איפכא כי היכי דניקום רבנן לאיסורא: בישלה על
גבי גחלים דברי הכל הפת מותרת: (אמר) רב יהודה אמר שמואל ור' חייא
בר אשי א"ר יוחנן חד אמר לא שנו אלא גחלים עוממות אבל גחלים לוחשות
אסורין וחד אמר דאפילו גחלים לוחשות נמי מותרין בשלמא למ"ד לוחשות
אסורין משום דיש שבה עצים בפת אלא למ"ד אפילו לוחשות מותרות פת
דאסר דיש שבה עצים בפת לרבי היכי משכחת ליה א"ר פפא כשאבוקה כנגדו
מכלל

לא שנו. דלחר אחרון אני צא ואם נפל היתר צסוף מותר אלא
שקדים את האיסור וסילקו מכיון שפלו צו היתר מיד והואיל וסילקו
ועדיין לא החמיץ צטל והלך לו ואע"ג דהועיל צה קצת שיכול זה
האחרון לגמור חיימוך על ידו אע"פ ככר צטל לו וצוה אין חוזר
ועיור צו אכל לא קדם וסילק וגמיר
על ידי שניהם ואינו יכול ליצטל
אסור אלמא זה וזה גורם אסור:
דלחר אחרון אני צא. וטעמא משום
דלול צתר גמר מעשה גמרו צהיתר
מותר ואפי' לא קדם וסילק דליכא
זה וזה גורם גמרו צאיסור אסור
(ואפילו קדם וסילק את האיסור):
אכל צצם אמת. אס נפלו כלחת
דליכא גמרו צאיסור הכי נמי דשרי
דזה וזה גורם מותר: תמנה. מן
האשירה: יולך הנאה ליש המלח.
דמי עיסי. מכל מקום משעינן ליה כל
כמה דלא ממטי הנאה ליש המלח
מודה הוא לת"ק צין אחדש יותן צין
אישן יותן צין אאיסור פת אלמא כיון
דקמין חדש יותן אית ליה זה וזה
גורם אסור והא דתניא לעיל [ו:] חדש
יוצן רבנן היא דפליגי עליה דר'
ואמרי הפת מותרת משום דלא חשיבא
לכו הנאת היסק ואפילו צגורם אסר
לצדו משום דלימיה לאיסורא בעיניה
יוצן רבנן היא דפליגי עליה דר'
ואמרי הפת מותרת משום דלא חשיבא
לכו הנאת היסק ואפילו צגורם אסר
לצדו משום דלימיה לאיסורא בעיניה
הואל וכל שכן צתנור שאינו נאכל הוא
צעלמו ואין הנאתו צגורם אסר לצדו
אלא צשני גורמיס שלו ושל היתר.
ואס תאמר לרבנן יותן למה לי הא
שרו לפת האפוייה צהיסק אסור
הני מילי דיעבד אכל לכתלה לא
קא שרו לאפוט צהיסק אסור ולקמנו
פריץ עיסי דאיסור לרבנן היכי
משכחת לה דאסירי מדאורייתא. והוא
היך דמני לאוקמא להא דחדש יותן
דלעיל כתנא קמנא דר' אליעזר אלא
משום דלא דיעינן מנו וניחא ליה
למינקט ר' אליעזר והוא ומחלוקתו
קאמר: א"כ. דפרכת דילמא שאני ליה
אלמאן תרמייה להא דתניא לעיל צבי
ערלה יותן [ו:] על כרחין כיון דלא
משכחת תנא דלמר זה וזה גורם
אסור אלא רבי אליעזר ומחלוקתו
במסכת ע"ז [ו:] ומינא סתמא דתני
צשאר אסורי נמי הכי רבי אליעזר
קאמר לה ולא שני ליה: אמר אבי
אס סמלי לומר. צרייתא מפורשת
הכי היכי דאי דלמר רבי צפת הכי
נמי אסר צתנור ואע"פ שאין עלמנו
נאכל דאית ליה זה וזה גורם אסור
ורישא דצרייתא דלעיל דערלה רבי
זה וזה גורם מותר ורישא דההוא לאו רבי
צשאוכלה ופופו הוא להנה מן האיסור צגורם אסר דלמר זה וזה גורם
אסור אפי' לרבי דהא יש שבה עצים צהן והנאתו צלא גורם שני הוא ועל ידי גורם ראשון הוא משתמש צהן הנאתו גופו ולא דמו
לתנור דלא מניא לרבי להנה לגוף מנייה עד דליכא גורם שני: כי פליגי רבי ללא אלא צפת ור' אליעזר אית ליה זה וזה
גורם אסור צתנור וקדירה שאין הגוף נהנה מהן עד שיצא גורם שני והוא של היתר: קדירה. שזרפה כשהיא חדשה צעאי אסור:
דהא מקצלה צישולה. ואיכא הנאת משמיש שמשמש צה צלא גורם אסר אכל תנור אין נותנין צו פת אלא לאחר הסיקה של גורם
היתר: איפכא סני. לה להא צרייתא דלעיל ואיפכא אתנייה: ואי צעיס אימא. שמואל נמי הכי אתנייה ואית ליה דר' אסר ורבנן שרו
ואיכו הפך לה כדי שלא ילכו צני אדם אחרי רביס להמיר דבעלמא צתמלוקות אחרות שמלוקן רביס על רבי צקירא ליה לשמואל דאע"ג
דהלכה כרבי מחצירו צמקום יחיד אין הלכה כמותו מחצירו צמקום רביס וצהא צקירא ליה דהלכה כמותו ואע"ג דרביס פליגי עליה:
אפכה ואסתנייה. אפכה ואסתנייה כי היכי דתיקו הא מילתא דאיסורא צסר רבנן ויעשו צני אדם כמותן שהכל הולכין אחרי רביס שאם אני
לוחשות. גחלים צוערות נראות כמתענענות ולוחשות זו לזו: אסורין. לרבי: כנגדו. כנגד הפת מצעיר העלים צפי התנור:
עליס

א) וסנהדרין פ"ה ט"ז
ב) ע"ז מט: ג) ז' י"ג
אמרן: ד) ע"ז מט.
ב) ע"ז מט.
ט) וירקלא יג, י' ויע'
מו: מכות כל. נא. צ"ב
קד: א) ונראה שהא
טעות הדפוס: ו) רש"ל
מחק זה ח) [ע"ז]
ט) וירקלא יג, י' ויע'
מחק ע"ז סח: ד"ה לרבי
ע"ז מט. ד"ה נתעבד:
ט) ויע' תמורה ז': מה
שמרנו מוס' ד"ה אכלן.

מוסף רש"י

ואמר אבי לא שנו.
דלחר ר"א אס חס אחרון
חולין שמתה [ע"ז סח
ע"ז]. אלא שקדם וסילק
את האיסור. וקדם
נפילמו של זה, ששנפל
זה לכא למימר היתר
מלפניו לאיסור ליה
שיעור לאסר אע"פ סביר
נתן מה אסור בעיסה
ולא היתה מלוממת על
ידי אסר אס לא צשניל
חיימוך לילא למימר א
זה וזה גורם ויעל שני את
הראשון [ע"ז סח] ולא
נכלס השיעור אפילו על
ידי חיימוך [ע"ז סח]. אבל
לא קדם וסילק את
האיסור אסור. מלפני
היתר לאסור להשילס את
השיעור [ע"ז סח] אסור
שנפל היתר לצפון אסר
דזה וזה גורם אסור
ולרבנן זה וזה גורם מותר
[ע"ז סח]. משום דאמר
אחרון אני בא. דקסבר
גמרו צאיסור אסור גמרו
צהיתר מותר. אלא היכא
דעלפ צצם אמת לעלס
קאמר לך זה וזה גורם
מותר ס"ל [ע"ז סח].

מוסף תוספות

א. גרידא. מוס' הל"ט.
ב. כגון שיש יותר בשאר
של תרומה ממה שחילק
ביטה ראינות של חולין.
מוס' שאנן. ג. משום דהרי
לפיך ספיקא. מ"י הל"ן.

רבינו הגנאל

בא. וחכמים אומרים בין
שנפל בתחלה בין שנפל
בסוף לצולס אין אסור עד
שיהא בשאר של תרומה
כדי לחמץ. ואמר איה
לא שנו שאם יהיה
האחרון שאור של חולין
שהעיסה מותרת. אלא
שקדם וסלק את האיסור
קדם שהחמיץ. אבל לא
קדם וסלק את האיסור
אע"ג שאתרין חולין
אסור, ש"י לרבי אליעזר
אסור, וזה גורם אסור.
והדיקן וממאי דבראבי
היא דילמא טעמא דר'
אליעזר משום דסבר הכל
אחר גמרו, אי גמר באיסור
אסור, אי גמר בחיור
מותר, בין סליק בין לא